

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛОГІСТИЧНИХ МЕРЕЖ

Д. В. Рокитенець

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
спеціальність «Транспортні технології (за видами)»,

А. В. Бурчєня

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 3 курс,
спеціальність «Транспортні технології (за видами)»,
навчально-науковий механічний інститут

Науковий керівник – д.е.н., професор В. М. Никончук

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті розглядається організація розвитку регіональних логістичних мереж, що є важливим чинником для економічного зростання та стабільності регіонів, особливо в умовах післявоєнного відновлення України. Автори проводять аналіз основних аспектів, які впливають на ефективність функціонування таких мереж, зокрема географічні, економічні та технологічні фактори. На основі досвіду провідних регіональних компаній, зокрема ТОВ «Будтранс Сарни», наведено рекомендації щодо удосконалення організації регіональних логістичних мереж для покращення економічної ситуації на місцях та інтеграції в міжнародні ланцюги поставок.

Ключові слова: регіональна логістична мережа, транспортна інфраструктура, логістичні послуги, вантажні перевезення, економічний розвиток.

The article examines the organization of regional logistics network development, which is an important factor for economic growth and regional stability, especially in the context of post-war recovery in Ukraine. The authors analyze the main aspects influencing the effectiveness of such networks, including geographic, economic, and technological factors. Based on the experience of leading regional companies, particularly LLC "Budtrans Sarny", recommendations are provided for improving the organization of regional logistics networks to enhance local economic conditions and integrate them into international supply chains.

Keywords: regional logistics network, transport infrastructure, logistics services, freight transportation, economic development.

Розвиток регіональних логістичних мереж є одним із ключових факторів, що впливають на економічне зростання та стійкість регіонів. В умовах глобалізації та стрімких технологічних змін логістика стає критично важливою складовою організації економічної діяльності, що дозволяє оптимізувати транспортні, складські та дистрибуційні процеси. Особливо актуальним це питання є для України, яка після масштабних руйнувань інфраструктури та в умовах повоєнного відновлення потребує ефективного управління логістичними потоками на всіх рівнях.

В сучасних умовах, коли економічна та соціальна інтеграція регіонів потребує покращення інфраструктури, формування регіональних логістичних мереж може стати дієвим механізмом для об'єднання зусиль місцевих підприємств, оптимізації витрат та покращення якості надання послуг. Регіональні логістичні мережі здатні не лише зменшити логістичні витрати, але й збільшити надходження до місцевих бюджетів, покращити

інфраструктуру та створити нові робочі місця, що є особливо важливим для відбудови українських громад і регіонів. З огляду на сучасні глобальні виклики та внутрішні економічні потреби, організація розвитку регіональних логістичних мереж в Україні стає не лише актуальним, але й необхідним напрямом дослідження. Це дозволить сформулювати обґрунтовані рекомендації для покращення управління логістичними процесами на регіональному рівні та сприятиме інтеграції України в міжнародні логістичні ланцюги.

Окремі питання теоретичного, методичного та практичного характеру щодо логістичної діяльності підприємств розглянуто в роботах зарубіжних дослідників: Б. О. Анікіна, Д. Дж. Бауерсокса, А. М. Гаджинського, М. П. Гордона, Д. Дж. Клосса, В. С. Лукінського, Л. Б. Міротіна, В. І. Сергєєва, Д. Уотерса, Дж.Ф. Шапіро. Вони зосереджуються на питаннях оптимізації логістичних процесів, управління ланцюгами постачання, інтеграції логістичних систем у міжнародні та регіональні мережі, а також на розробці ефективних інструментів для вдосконалення функціонування логістичних мереж.

Значний внесок у дослідження розвитку та функціонування логістичних мереж зробили також вітчизняні вчені: В. М. Кислий, О. А. Біловодська, Є. В. Крикавський, В. Г. Кузнєцов, В. Є. Ніколайчук, Ю. В. Пономарьова. Вони розглядали різноманітні аспекти створення та вдосконалення логістичних систем в Україні, зокрема в умовах трансформації економіки, зміни структури ринку та технологічних змін.

Особливу увагу приділено розробці концепцій управління та розвитку логістичних мереж на різних рівнях. Наукові роботи М. А. Виноградова, В. В. Мандра, П. В. Нікітіна, І. М. Комарницького, Н. С. Питуляка, І. В. Когута, В. А. Тюріна, Н. І. Ларіна, С. О. Машканцева, О. В. Мельника та інших авторів досліджують питання ефективного функціонування та розвитку логістичних мереж в умовах економічної нестабільності, змін клімату, глобалізації та цифровізації.

Проте, незважаючи на значний обсяг наукових досліджень у сфері логістики, питання дослідження системи управління регіональними логістичними мережами дистрибуції залишаються маловивченими. Зокрема, відсутні детальні механізми проектування та розвитку таких суб'єктів у різних регіонах, що обмежує ефективність інтеграції регіональних логістичних мереж в національні та міжнародні логістичні ланцюги.

Важливими завданнями є дослідження теоретичних основ та методичних аспектів розвитку регіональних логістичних мереж, оцінка ефективності взаємодії учасників таких мереж, а також розробка практичних рекомендацій для їх удосконалення в умовах сучасних викликів, що й обумовлює мету наукової роботи.

Метою статті є всебічне дослідження та узагальнення теоретичних положень щодо розвитку регіональних логістичних мереж, а також аналіз практичних аспектів проектування і їх вдосконалення на основі досвіду провідних автотранспортних підприємств Рівненщини.

Регіональна логістика є важливою складовою міжнародної логістики, орієнтованою на управління потоками в межах конкретного регіону. Ефективність логістичних компаній залежить від розвитку регіональної інфраструктури та її інтеграції в міжнародні мережі. Регіональні логістичні системи включають підсистеми, що взаємодіють між собою та з зовнішнім середовищем, підтримуючи економічні зв'язки на регіональному рівні [2; 3].

Організація регіональних логістичних мереж враховує географічні, економічні та технологічні аспекти, що дозволяє оптимізувати витрати на транспортування та зберігання товарів. Гнучкість мережі та співпраця між учасниками є ключовими факторами ефективності. Важливу роль відіграють сучасні інформаційні технології, що допомагають знижувати витрати і підвищувати швидкість обробки замовлень.

Регіональні логістичні мережі складаються з транспортної, комунікаційної, складської інфраструктури та учасників, таких як виробники, постачальники, дистриб'ютори і споживачі. Транспортна інфраструктура включає дороги, залізничні шляхи, порти та аеропорти, які забезпечують переміщення товарів між різними точками. Склади та термінали служать як місця для зберігання продукції, що дозволяють ефективно управляти запасами та забезпечують швидкий доступ до товарів. Інформаційні технології, зокрема системи управління ланцюгами постачання (SCM), здійснюють обробку та аналіз даних для покращення процесів. Учасники цієї мережі – це виробники, постачальники, дистриб'ютори, роздрібні торговці та кінцеві споживачі, які взаємодіють у межах логістичних операцій (рис. 1).

Рис. 1. Основні компоненти та складові транспортно-логістичної інфраструктури

Таким чином, організація регіональних логістичних мереж є складним і багатограним процесом, що вимагає врахування численних факторів, включаючи географічні, економічні, технологічні та соціальні аспекти. Ефективна організація таких мереж може суттєво підвищити конкурентоспроможність підприємств і сприяти розвитку регіональної економіки.

Для розвитку таких мереж необхідно сформувати механізми регіональної логістичної мережі, які можуть бути різноманітними і залежати від специфіки регіону, рівня розвитку інфраструктури, економічних умов та інших факторів (таблиця).

Таблиця

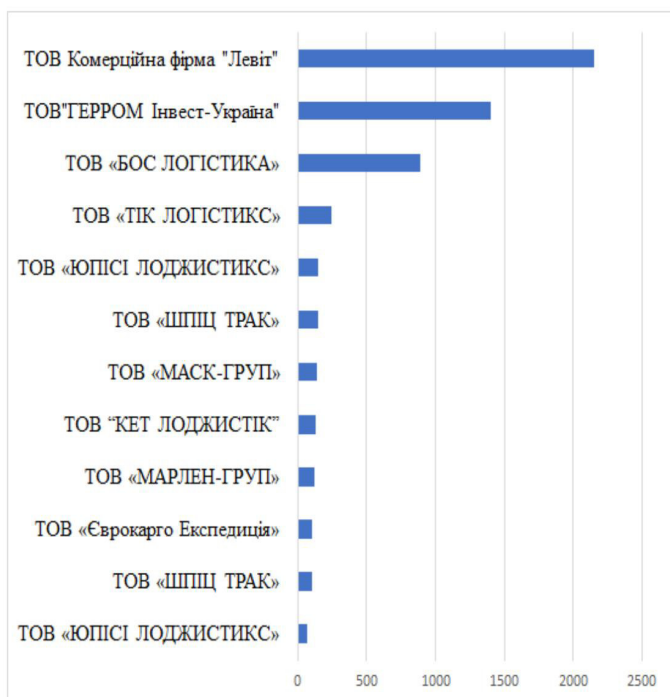
Загальні механізми формування регіональної логістичної мережі

Механізм	Опис
Інтеграція транспорту та інфраструктури	Мультимодальні транспортні коридори (автомобільний, залізничний, водний, повітряний транспорт); розвиток інфраструктури для зберігання та обробки вантажів (логістичні центри, склади, митні термінали); автоматизація логістичних процесів (управління транспортними потоками, моніторинг запасів)
Системи управління ланцюгами постачання (SCM)	Планування та прогнозування попиту через аналітику та великі дані; оптимізація постачання та виробничих ланцюгів (оптимальні маршрути; часи доставки); інтегровані платформи для обміну інформацією між учасниками ланцюга постачання

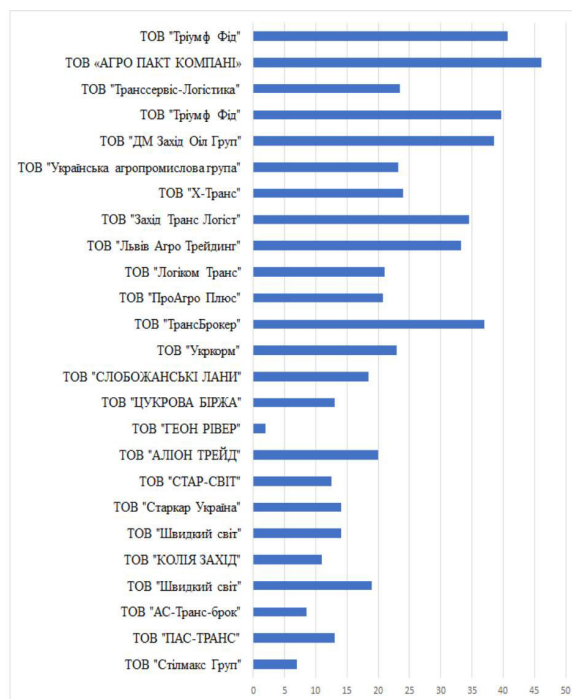
продовження таблиці

Розвиток ринкової інфраструктури	Формування спеціалізованих кластерів (економічні зони, логістичні парки); підтримка малого та середнього бізнесу через кооперацію і спільну інфраструктуру
Конкурентні механізми	Формування конкурентних переваг через інновації, поліпшення сервісу, зниження витрат; взаємодія з державними та приватними партнерами для розвитку інфраструктури
Географічні та економічні фактори	Вибір стратегічних локацій для розвитку логістичних мереж, враховуючи географічне положення та ресурси; інтеграція з міжнародними мережами для полегшення транскордонних перевезень
Ринкові та політичні механізми	Стимулювання інвестицій у регіональні проекти через податкові пільги та фінансування інфраструктурних проектів; регіональні регулювання та стандарти для забезпечення ефективної та безпечної роботи логістичних мереж

Дослідження стану логістичних зв'язків в регіональній логістичній мережі, проведене на основі досвіду ТОВ «Будтранс Сарни», дозволяє оцінити ефективність участі компанії в логістичному ланцюгу та виявити можливості для оптимізації її діяльності [1]. ТОВ «Будтранс Сарни», будучи частиною регіональної логістичної мережі, активно співпрацює з іншими учасниками мережі, забезпечуючи перевезення вантажів, управління складськими запасами та оптимізацію поставок (рис. 2).

Основні замовники послуг ТОВ «Будтранс Сарни» з перевезення вантажів поза межами України

Основні замовники послуг ТОВ «Будтранс Сарни» з перевезення вантажів в межах України

Рис. 2. Учасники регіональної логістичної мережі

ТОВ «Будтранс Сарни» здійснює перевезення вантажів як на території України, так і в міжнародному сполученні. За кордон перевозиться харчова продукція, а по Україні будівельні вантажі, структуру перевезень вантажів по галузях можна побачити на діаграмі (рис. 3).

Рис. 3. Структура вантажних перевезень автомобільним транспортом ТОВ «Будтранс Сарни» за галузевою приналежністю

Управління перевезеннями включає інтеграцію різних видів транспорту та координацію дій між підприємствами, що сприяє підвищенню ефективності вантажних перевезень. Мультимодальні перевезення та логістичні центри є важливими елементами для покращення управління логістичними процесами.

Для проєктування регіональної логістичної мережі дистрибуції на Рівненщині (включаючи Сарненський, Рівненський та Костопільський райони) необхідно врахувати такі етапи:

1. Визначити ключові точки для зосередження та розподілу сировинних ресурсів і попиту, зокрема, обґрунтувати оптимальне розташування централізованих сховищ сільськогосподарської продукції та визначити їх необхідну місткість;
2. Розробити модель управління запасами;
3. Проаналізувати доцільність використання спеціалізованої техніки для завантаження та розвантаження, яка мінімізує пошкодження та псування продукції;
4. Розробити стратегію зниження транспортних витрат через оптимальне планування маршрутів та використання мережевих моделей управління;
5. Розробити механізм застосування сучасних управлінських інструментів для оптимізації логістичних функцій транспортних підприємств, ґрунтуючись на принципах консолідації та стратегічного партнерства.

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що створення та розвиток регіонального логістичного центру дистрибуції плодоовочевої продукції для малого та середнього агробізнесу трьох районів Рівненщини забезпечить логістичну платформу для співпраці. Це сприятиме збільшенню обсягів виробництва, економії важливих ресурсів, підвищенню конкурентоспроможності агробізнесу регіону, покращенню якості натуральної плодоовочевої продукції та відкриттю перспективи виходу на європейські ринки.

1. Пашкевич С. М., Никончук В. М., Сорока В. С., Кристопчук М. Є. Конкурентоспроможність транспортно-експедиційних компаній на ринку транспортних послуг. *Сучасні технології в машинобудуванні та транспорті*: науковий журнал. Луцьк : ЛНТУ, 2023. № 2 (21). С. 174–180. URL: <https://eforum.lntu.edu.ua/index.php/jurnal-mbf/article/view/1222> (дата звернення: 05.11.2024).
2. Касій Л. В., Гончар О. І. Розвиток регіональних логістичних центрів як напрям удосконалення підприємництва. *Вісник ХНУ. Сер. Економічні науки*. 2023. № 4. Том 320. С. 472–477.
3. Грицина Л. А., Кошівська М. В. Сучасний стан та перспективи розвитку транспортної логістики в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 18. С. 11–18.